

Maláčová: Referendu o vystoupení z EU a NATO se nebráním

23.7.2025 - | Česká strana sociálně demokratická

Chceme prosadit zákon o obecném referendu i k zahraničním a bezpečnostním otázkám. Nebráním se ani hlasování o vystoupení z EU a NATO, říká v rozhovoru pro Novinky Jana Maláčová, předsedkyně Sociální demokracie, jež se dosud profilovala jako proevropská strana. Se Stačilo!, za které spolu se svým místopředsedou Lubomírem Zaorálkem kandiduje, chce vystřídat vládu Petra Fialy (ODS). Komunistům také hodlá pomoci zrušit zákon, který zakazuje propagaci jejich ideologie.

Se Stačilo! jste se dohodli na spolupráci, vy budete lídr v Praze, místopředseda Lubomír Zaorálek dvojka v Moravskoslezském kraji. Celkem bude kandidovat 40 sociálních demokratů, obsadí však jen pár volitelných míst. Je to pro stranu důstojná pozice?

Jedná se o dvě až čtyři volitelná místa při preferencích pět procent. Na kandidátky Stačilo! jsme se přidali za pět minut dvanáct. S narůstajícími procenty poroste i počet sociálních demokratů, kteří uspějí. Ale bez ohledu na to, důležité je přeci porazit současnou vládu a prosazovat program pro normální lidi.

Nebojíte se, že vás komunisté překroužkují? Někteří dosavadní fanoušci Stačilo! nesouhlasili s vaším obsazením.

Myslím, že kroužkování je žádoucí, rozhodovat mají voliči. Na tom máme shodu. V prvních týdnech byla nedůvěra velká, ale každý den, kdy se poznáváme a spolupracujeme, se nám daří předsudky odbourávat. Já budu usilovat o podporu všech našich voličů. Na spolupráci se těším. Jsem ráda, že i levicové strany se domluvily.

V Praze se komunistům ani socialistům v minulosti nedařilo. Jak to chcete změnit?

Mám strašně složitou pozici, mám nejtěžší volební kraj z celé České republiky. Ale v Praze jsem doma, udělám to jako vždycky. Budu dělat kontaktní kampaň, půjdu na ulici a budu přesvědčovat lidi. Vždy jsem to, co jsem slíbila, splnila. To budu dělat i nadále. Chci prosazovat sociální jistoty pro 99 procent občanů této země.

Takže pojedete kroužkovací kampaň sama na sebe?

Takhle bych to nevnímala. Jako lídr mám obrovskou odpovědnost, uvědomuji si ji. A už nyní mi lidé napříč Stačilo! nabízejí pomoc. Například chceme s Ilonou Švihlíkovou dělat po Praze šňůru diskuzí.

Loni na sjezdu Sociální demokracie jste slibovala, že budete mít po volbách vlastní poslanecký klub. Teď jste se ve Stačilo! zavázala k tomu, že budete mít klub dohromady. Jak nahlížíte na to, že jste tento slib nedodržela?

Je to výsledek kompromisu. Prostě jsme ustoupili. Ale dostali jsme za to výměnou příkladný sociální program, který jsem navrhla já. Čerpáme jej z Vize 2035, kterou jsme uvnitř SOCDEM dlouho diskutovali. O to by nám mělo jít, abychom prosazovali program pro lidi: zvýšit mzdy, zlevnit bydlení, zlevnit potraviny a energie, zajistit dostupnou zdravotní péči. Mám pocit, že novináři na to neslyší, ale je to zásadní. To řeší lidé, když je potkávám na ulici, v obchodě, v tramvaji.

Kromě toho chcete prosadit také referendum o pěti procentech HDP na obranu. A to v situaci, kdy Rusko válčí tři roky s Ukrajinou a velitelé NATO varují, že Rusko bude schopno v příštích letech zaútočit i na některý členský stát Aliance. Vy vedení NATO nevěříte?

Když se podíváme na výzkum veřejného mínění, z čeho mají lidé největší strach, tak jsou to domácí problémy. Dlouhodobě kritizují tuto vládu, že řeší jen zahraničněpolitická témata. Potřebujeme bojovat i doma.

Lidé mají strach ze zdražování, dalšího rozdělování společnosti, z osamělosti, z extrémů způsobených klimatickou změnou, z nekompetence politiků a impotence státu. Potřebujeme, aby věřili v politický systém. Aby věděli, že jsou pro vládu na prvním místě. O to nám jde.

Když chce dávat vláda 400 miliard ročně na zbrojení, což je tolik, kolik má stát dostavba Dukovan, tak proč neřekne, kde na to vezme? Mimochodem, dostavbě Dukovan se říká stavba století.

Bez bezpečnosti nemáte nic. Vy se nebojíte, že nás může Rusko ohrozit?

My říkáme, že 2 procenta HDP jsou v tuto chvíli adekvátní. Když jsem se dívala včera na reportáž v České televizi, tak tato vláda nestihla utratit ani ta 2 procenta. Musela do toho narvat další výdaje, které tam pravděpodobně nespádají a které nám NATO neuzná.

HDP bude růst a s ním i částka, která bude představovat jeho 2 procenta. Neměli bychom si dopředu říkat, kolik musíme utratit. Měli bychom si říct, co potřebujeme pro to, aby byla Česká republika obranyschopná. Na základě odborných plánů. Sama také nechodíte nakoupit s tím, kolik musíte utratit. Ne, každý normální člověk chodí na nákup s tím, co potřebuje koupit a kolik si může dovolit. Ten přístup vlády nemá logiku.

Růst má být postupný v příštích deseti letech a nikde není přece řečeno, že pokud se nezmění situace ve světě, tak NATO závazek zase nezruší.

Vláda to odsouhlasila, aniž by vysvětlila, jak to vzniklo. Proč zrovna pět procent? USA řeklo, že pět procent HDP dávat nebude. Jsou státy, které si pro to vyžádaly výjimku, například Španělsko. Slovinsko pro to bude mít referendum.

My nezpochybňujeme nutnost obrany, svět se rozpadá. Ale nechceme, aby se ODS krize chopila jako příležitosti, jak zničit zdravotnictví a důchody. Oni každou krizi zneužívají k oslabení státu. Zároveň jen za posledního půl roku jsme napočítali osm pochybných kauz na ministerstvu obrany, na předražené veřejné zakázky, a paní ministryně obrany to ani nevyvrací... Já ODS nevěřím.

SOCDEM chce referendum o pěti procentech HDP na obranu, Stačilo! chce hlasovat i o vystoupení z EU a NATO. To jako sociální demokraté také umožníte?

Máme shodu, že se společnými silami pokusíme prosadit zákon o obecném referendu, bez jakýchkoli výjimek. I pro zahraniční a bezpečnostní otázky. Je to ústavní zákon a potřebuje tři pětiny v obou komorách parlamentu. Jako sociální demokraté jsme se zákon o referendu pokusili prosadit už devětkrát za posledních 32 let. Nejblíže jsme tomu byli v roce 2005, kdy to ztroskotalo v Senátu. Zákon o referendu má i většina zemí v EU. Já sama aktivně budu prosazovat referendum proti pěti procentům HDP na obranu.

Takže referendum o NATO a EU také umožníte. Ačkoliv v programu SOCDEM Vize 2035 jste psali, že odejít z Unie je ekonomický nesmysl a že NATO je pro bezpečnost České republiky klíčové. To jste tedy od svého programu jako sociální demokraté ustoupili?

Máme shodu na tom, že budeme společně prosazovat referendum o všech otázkách. Když se to podaří, bude to strašně velký úspěch, protože se to nepodařilo 32 let. Chceme to prosadit i na bezpečnostní a zahraniční otázky, protože svět se kolem nás překotně proměňuje. Dokázala byste si ještě nedávno představit, že USA mají plán na to, jak obsadit Grónsko? Svět se mění a občané by měli rozhodovat o zásadních otázkách.

Když z NATO vystoupíme, tak budeme bez spojenců, kteří by nám pomohli v případě útoku s obranou. Bez ohledu na změny v hlavách Američanů, v čem by to bylo pro Českou republiku prospěšné?

Já vůbec nemluvila o vystoupení z NATO. Já mluvím o všeobecném referendu. Sama budu prosazovat referendum proti pěti procentům HDP. Je to pětina státního rozpočtu a vedlo by to k rozpadu společnosti.

Když se staneme rebelujícím státem v NATO, neohrozí to naše postavení v případě, že bychom skutečně potřebovali pomoc?

Myslíte, že to Španělům někdo udělá?

Španělsko je přímořský stát, svou rozlohou i populačně je to zcela jiná země, s jiným postavením než Česko.

Denně sleduji zahraniční tisk a debata o pěti procentech HDP probíhá v každé zemi EU. Jednotlivé vlády netuší, jak tyto výdaje zaplatí. V Holandsku kvůli tomu padla vláda. Nepředjímejme. Pro nás je důležité, abychom měli zákon o obecném referendu.

Sociální demokracie přivedla Českou republiku do všech mezinárodních organizací.

A teď chce být Sociální demokracie stranou, která chce pomáhat jiné straně Českou republiku z těchto organizací vyvést.

Nesmysl.

Kandidujete za politickou stranu, která má v programu odejít z EU a NATO.

To spekulujete, protože my potřebujeme v tuto chvíli zákon o obecném referendu. To je první krok. Nezbytný.

Pokud by se Stačilo! podařilo uspořádat referenda o EU a NATO, jak byste hlasovala?

EU se musí zásadně změnit. Evropu nám ukradl velký byznys. Musíme se vrátit zpět k podstatě evropské integrace a to je mír a prosperita na kontinentu.

Takže mi neřeknete, jestli byste chtěla zůstat v Unii a NATO?

Podpořím zákon o obecném referendu. Samotnému referendu o vystoupení se nebráním. Stačilo! to má v programu, ať rozhodnou občané. Ale sama budu hlasovat pro členství, dokud někdo nepřinese lepší variantu. Pojdme se ale bavit o tom, co trápí české občany. To je agenda číslo jedna. Všem se nám daří hůře. Reálné mzdy na úrovni roku 2019, předražené bydlení, nedostupná zdravotní péče, drahé energie a potraviny, a přes to všechno nás současná vláda rekordně zadlužila.

Kvůli spolupráci se Stačilo! mnoho vašich spolustraníků odešlo ze SOCDEM. Je pravda to, co psal předseda Stačilo! Daniel Sterzik, že když svůj odchod ohlásil expředseda Michal Šmarda, zavládla u jednacího stolu dobrá nálada?

Podívejte se, já bych si přála, aby byli sociální demokraté v protestech takto aktivní i v době, kdy tato vláda zvedla lidem věk odchodu do důchodu nebo skoro všechny daně. Přála bych si, aby Michal Šmarda tak, jak kritizuje nás, kritizoval i tuto vládu. Za to, jak je asociální a neschopná. Na to si bohužel pan Šmarda netroufl. To je vše, co k tomu řeknu.

Co se vlastně stalo, že jste na Stačilo! změnila názor? V únoru jste jednání ukončila s tím, že uskupení není levicové, ale antisystémové. Je pravda, že roli

hrál i Miloš Zeman, jak uvedl v podcastu Chuť moci?

Miloš Zeman v tom nehrál roli, to popírám. Vnímám to ze strany některých mužských novinářů jako sexismus. My ženy se umíme domluvit a nikoho k tomu nepotřebujeme. Já i Katka Konečná jsme byly zděšeny mezinárodní situací. Lidé si to často neuvědomují a novináři také ne, ale jestli budeme dávat ročně 400 miliard korun na zbrojení, tak nebude vůbec na nic jiného. Už dnes na všechno Fialova vláda odvětí, že nejsou peníze.

Nejsou peníze na kuchařky ani školníky, nejsou peníze na důchodce ani zdravotně postižené, policisty, hasiče, lidi v sociálních službách. Jestli těch pět procent nezastavíme, tak si brzy budeme platit u doktora, budeme si šetřit na důchod, i když odvádíme na penze velkou část mzdy, naše děti budou muset platit za vzdělání, nevíme, jak zaplatíme péči o staré a nemocné. Máme tu nepříznivý demografický vývoj, klimatickou změnu, máme bytovou krizi, extrémně nízké mzdy, nástup umělé inteligence nám překopá trh práce. Toto všechno vláda neřeší. Jako ministryně práce jsem bojovala o každou miliardu pro rezort, i když jsme měli přebytkový rozpočet. Teď bude 400 miliard korun téct někam úplně jinam. A vláda ani média neřeší, kde na to vezmeme.

Takže vás ke Stačilo! přitáhl nesouhlas k závazku NATO dávat pět procent HDP na obranu?

Protože tu není žádná politická síla, která by to zpochybňovala. Pět procent HDP na zbrojení v podstatě sjednotilo levici v Česku. Likvidaci sociálního státu musíme zabránit za každou cenu.

Ani hnutí ANO přece s pěti procenty HDP na obranu nesouhlasí.

My se proti pěti procentům jako Stačilo! jasně a hlasitě vymezujeme a chceme o tom nechat rozhodnout občany v referendu. Podle průzkumu STEM pro CNN Prima je pro jen 7 procent obyvatel.

Koho vidíte v Poslanecké sněmovně jako možného koaličního partnera? ANO a SPD?

Cílem je porazit tuto asociální, zkorumpovanou a nekompetentní vládu. Pro mě je naprosto nepřijatelné, že ministr zdravotnictví jezdí s lobbistou na golf do Dubaje a tvrdí nám, že neví, co ten člověk dělá. Přitom je to jeho kamarád 20 let. Lež v přímém přenose. Politici této vlády z nás dělají blbce. Smějí se nám do očí. Stejně jako ministryně spravedlnosti, která všechny utahala se svojí časovou osou a koordinátorem bitcoinové kauzy. Tato vláda dovedla korupci na úplně novou úroveň. O aféře Dozimetr se ani nemusím zmiňovat.

Chceme tuto vládu porazit a řešit ekonomické otázky. Aby se lidem zase normálně žilo, aby bylo méně stresu ve společnosti a méně napětí. Aby se lidi nebáli budoucnosti a platily základní sociální jistoty. Proto budeme komunikovat s každým, kdo bude mít podobný program.

To znamená, že i s SPD, kterou SOCDEM dříve odmítala.

S každým, kdo bude chtít stejné věci, budeme spolupracovat. Cílem číslo jedna je porazit Fialovu vládu.

Říkáte, že chcete méně stresu ve společnosti. Dokud nám budou velitelé NATO říkat, že nám hrozí v brzké budoucnosti válka, stresu ve společnosti asi neubude.

Je to stres. Ale není to jediná krize, které Česko čelí. Máme i bytovou krizi. Za této vlády se zdražilo bydlení o 40 procent. Piráti neudělali s bydlením vůbec nic, a teď zase rozumují a slibují. Přibývá duševních problémů mladých, máme epidemii samoty. Předražené energie likvidují český průmysl. Špatně nastavený Green Deal zase zvyšuje odpor lidí proti ochraně přírody. Česko není připravené na nástup umělé inteligence.

Komunisté by chtěli zrušit zákon, který od ledna zakazuje propagovat jejich ideologii, zobrazovat srpy a kladiva apod. Pomůžete jim?

Myslím, že takový zákon nemají nikde v EU. Nevidím ve zrušení problém.

Jak se bude SOCDEM v kampani Stačilo! finančně podílet?

Finance Sociální demokracie půjdou na podporu našich kandidátů. Horní limit je dán zákonem, tedy maximálně tři miliony korun. Cílem je maximalizace volebního výsledku celého Hnutí Stačilo!. Přeji si, aby jediná levicová alternativa výrazně uspěla. A co slyším od lidí, tak máme podporu. Na kampaň se těším.

<https://socdem.cz/akt-aktuality/malacova-referendu-o-vystoupeni-z-eu-a-nato-se-nebranim>